

TİCARİ İLETİŞİM GELİRLERİ ÜZERİNDEN ALINAN RTÜK PAYLARI ve DENETİMİ

RTSC FEES ON COMMERCIAL COMMUNICATION
REVENUES AND INSPECTION

Hasan POYRAZ*

ÖZ

RTÜK, Türkiye’de radyo ve televizyon yayınlarını yakından takip ederek denetimini yapmakta, ayrıca radyo ve televizyon kurumlarının yayın standartlarını oluşturmaktadır. RTÜK’ün gelirlerinden biri de radyo ve televizyon kurumlarınca ödenen iletişim gelirleridir. Radyo ve iletişim gelirlerinin tahsil yetkisi RTÜK’te olduğu için Maliye Bakanlığınca tanzim edilen raporlar işleme konulmak üzere RTÜK’e gönderilmektedir. Bu çalışmamızda RTÜK’ün gelirleri arasında bulunan Ticari İletişim Gelirlerinin Maliye Bakanlığınca denetimi ile Vergi Müfettişlerince bu gelirler hakkında tanzim edilen raporların muhtevası hakkında bilgi verilecektir.

Anahtar Kelimeler: RTÜK, Ticari İletişim Gelirleri, Radyo ve Televizyon Reklamı.

ABSTRACT

RTSC closely follows and inspects the radio and television broadcasting, and sets the broadcasting standards for the radio and television broadcasters. One of the revenue sources of RTSC is the communication fees paid by the radio and television broadcasters. Since RTSC has the authority for fee collection, reports written by the Ministry of Finance are directly sent to RTSC for their enforcement. This article focuses on the inspection of these fees by the Ministry of Finance and the standard content of reports written by tax inspectors.

Keywords: RTSC, commercial communication revenues, radio and television advertisement

* Vergi Müfettişi

M.G.T.: 10.07.2017 / M.K.T.: 14.08.2017

1- GİRİŞ

6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun;15.2.2011 tarih ve 27863 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Kanun’la; radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerinin düzenlenmesi ve denetlenmesi, ifade ve haber alma özgürlüğünün sağlanması, medya hizmet sağlayıcılarının idarî, malî ve teknik yapıları ve yükümlülükleri ile Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun kuruluşu, teşkilâtı, görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esasları belirlenmiştir.

Kanun’un 34. maddesinde Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun idarî ve malî özerkliğe sahip, tarafsız bir kamu tüzel kişiliği olduğu ve Radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetleri sektörünü düzenlemek ve denetlemek amacıyla kurulduğu açıklanmıştır. Kanun’un 41. maddesinde ise mali özerkliğe sahip kurulun gelirleri sıralanmıştır. Medya hizmet sağlayıcılarının aylık brüt ticarî iletişim gelirlerinden ayrılacak yüzdelik pay da kurulun gelirleri arasında sayılmıştır.

Medya Hizmet Sağlayıcısı; Kanun’da “*Radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmeti içeriğinin seçiminde editoryal sorumluluğu bulunan ve bu hizmetin düzenlenme ve yayınlanma biçimine karar veren tüzel kişilik*” olarak tanımlanmıştır.

Ticarî İletişim ise; “*Radyo ve televizyon reklamları, program desteklemesi, tele-alışveriş ve ürün yerleştirmeyi de kapsamak üzere, ekonomik bir faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişinin, ürün, hizmet veya imajını, doğrudan veya dolaylı olarak tanıtmak amacıyla tasarlanmış sesli veya sessiz görüntülerin bir ücret veya benzeri bir karşılıkla ya da öz tanıtım amacıyla bir programla birlikte ya da bir program içine yerleştirilerek verilmesi.*” olarak tanımlanmıştır.

2- TİCARİ İLETİŞİM GELİRİ ile İLGİLİ YASAL MEVZUAT

Ticarî İletişim Gelirlerinin büyük bir kısmını Radyo ve Televizyon reklamları oluşturmaktadır. Kanun’da *Radyo ve televizyon reklamı “Taşınmazlar, hak ve yükümlülükler dâhil olmak üzere mal veya hizmetlerin teminini teşvik etmek, bir amaç veya düşünceyi yaymak veya başka etkileri oluşturmak amacıyla ticaret, iş, zanaat veya bir meslekle bağlantılı gerçek ve tüzel kişi tarafından, bir ücret veya benzeri bir karşılıkla yapılan her türlü duyuru veya öz tanıtım yayını”* olarak tanımlanmıştır.

Açıklamalardan da anlaşılacağı üzere; Medya Hizmet Sağlayıcıların Ticarî İletişim Gelirleri Radyo-TV Reklamları, program destekleri, ürün yerleştirme ve tele-alışverişi gibi tanıtım ve desteklemeye yönelik kalemlerden oluşmaktadır. Medya Hizmet Sağlayıcıları brüt ticarî İletişim Gelirlerinin “*yüzde bir buçukunu*” Ticarî İletişim Geliri Beyannamesi ile RTÜK’e beyan edip ödemektedir. (20.8.2016 tarih ve 6745 sayılı Kanununun 68’inci maddesi ile “yüzde üç” ibaresi “yüzde bir buçuk” olarak değiştirilmiştir.)

Medya hizmet sağlayıcı kuruluşların elde ettiği ticarî iletişim gelirlerinin denetimi ve bu gelirler üzerinden alınacak Üst Kurul paylarının beyan ve ödenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla 26.08.2011 tarih ve 28037 sayılı Resmi Gazete’de “*Medya Hizmet Sağlayıcı Kuruluşlarının Elde Ettiği Ticarî İletişim Gelirlerinin Denetimi ve Bu Gelirler Üzerinden Alınacak Üst Kurul Paylarının Beyan Ve Ödenmesine İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik*” yayınlanmıştır.

Yönetmelikte Üst Kurul payının; medya hizmet sağlayıcı kuruluşların program destekleme gelirleri hariç elde ettiği brüt ticarî iletişim gelirleri üzerinden %1,5 olarak hesaplanacağı belirtilmiştir.

Ticarî iletişim bedeli, verilen ticarî iletişim hizmeti karşılığında, gerçek ve tüzel kişilerden her ne suretle olursa olsun alınan veya bunlar tarafından borçlanılan para, mal ve diğer suretlerle sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaat, hizmet ve değerlerin brüt toplamını ifade etmektedir. KDV Hariç

Verilen ticari iletişim hizmetine ilişkin olarak tahakkuk ettirilen vade farkı, fiyat farkı, faiz, prim, iskonto, komisyon ve benzeri adlar altında sağlanan her türlü menfaat, hizmet ve değerler bu bedele dâhildir.¹

RTÜK'ün 2016 yılı Faaliyet Raporuna göre 31.12.2016 yılı itibariyle "Tahsil Edilen Gelirler Toplamı" "159.261.818,33 TL" olup gerçekleşen bu gelirlerin 101.847.910,58 TL'sini Ticari İletişim Gelirleri oluşturmaktadır. RTÜK'ün 2016 yılı gelirlerine ilişkin tablo aşağıdaki gözüktüğü gibidir.

Şartname, Basılı Evrak, Form Satış Gelirleri	30.251,50
Lisans Ücreti Gelirleri	4.417.095,57
Frekans Yıllık Kullanım Gelirleri	36.157.688,84
Yayın İletim Yetkilendirme Gelirleri	4.938.143,33
Faiz Gelirleri	1.972.502,32
Ticari İletişim Gelirleri	101.847.910,58
Zamanında Ödenmeyen Ücret Gelirlerinden Alınacak Gecikme Zamları	2.246.526,41
Diğer Çeşitli Gelirler	7.651.699,78
	159.261.818,33

2.1- Ticari İletişim Gelirlerinin Beyanı

Medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar, her takvim ayı içinde elde ettikleri ticari iletişim gelirlerini takip eden ayın son gününe kadar Ticari İletişim Geliri Beyannamesi ile beyan ederler. Son günün resmi tatile rastladığı durumda, beyanname verme süresi tatili takip eden ilk iş günü mesai saatinin sonuna kadar uzar. Beyannameler aşağıdaki yöntemlerden biri ile verilebilir.

- Elden teslim,
- Posta,
- Kargo,
- Faks,
- Elektronik ortamda.

2.2- Ticari İletişim Gelirleri Üst Kurul Payının Ödenmesi

Program destekleme gelirleri hariç aylık brüt ticari iletişim gelirlerinin, %1,5'i, Üst Kurul payı olarak, elde edildikleri ayı takip eden üçüncü ayın en geç 20 sine kadar Üst Kurul tarafından duyurulan banka hesabına ödenir. Ödeme yapılırken banka dekontuna ödemenin hangi aya ait olduğu açıkça yazdırılacaktır. Dekontun bir örneği Üst Kurula gönderilir.

2.3- Beyanname Verilmemesi Hali

Verilmesi gereken beyannameyi süresinde vermeyen televizyon kuruluşları hakkında, beş bin Türk Lirası radyo kuruluşları hakkında iki bin beş yüz Türk Lirası idari para cezası kesilir.²

¹ 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun 4. maddesi kapsamında RTÜK'ün reklam gelirlerinin %15'i Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının hesabına aktarılmaktadır. Ayrıca RTÜK gelirlerinin bir kısmı da 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu gereği bütçeye aktarılmaktadır.

² 474 Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile kesilecek ceza Televizyon Kanalları için 6.760,00 TL Radyo kanalları için 3.379,00 TL olarak tespit edilmiştir.

Hem televizyon ve hem radyo sahibi olan kuruluşlara televizyon için öngörülen idari para cezası uygulanır. Bu fıkra uyarınca kesilecek idari para cezaları 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu çerçevesinde tahsil edilir.

2.4- Ticari İletişim Gelirleri Üst Kurul Payının Ödenmemesi Hali

Ticari iletişim gelirlerinden Üst Kurula ödenecek pay tutarlarının zamanında ödenmemesi halinde, ilgili kuruluştan yedi gün süre verilerek 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51. maddesine göre belirlenen gecikme zammı oranında hesaplanacak faizi ile birlikte ödeme yapması istenir. Verilen sürede ödenmeyen Üst Kurul payı genel hükümlere göre tahsil edilir.

3- TİCARİ İLETİŞİM GELİRLERİNİN MALİYE BAKANLIĞINCA DENETİMİ

Kanun'da ve yönetmelikte ödenmesi gereken ticari iletişim gelirleri Üst Kurul payının doğruluğunun araştırılması ve tespit edilmesi açısından, medya hizmet sağlayıcı kuruluşların ve aracılık yapanların hesaplarının Maliye Bakanlığınca incelenebileceği bilgisine yer verilmiştir.

Yönetmelikte bu husus ile ilgili bilgi şu şekildedir: "*Vergi Usul Kanununa göre vergi inceleme yetkisine haiz olanlar, Üst Kurulun talebi olmaksızın da ticari iletişim gelirleri Üst Kurul paylarının beyan ve ödenmesine ilişkin yükümlülüğün Kanuna ve bu Yönetmeliğe uygun olarak yerine getirilip getirilmediğini inceleyebilir.*

Medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar ile ticari iletişim gelirin elde edilmesine aracılık yapanlar, yasal defter kayıtlarını, Üst Kurul payının hesaplanmasına esas teşkil eden ticari iletişim gelirlerinin doğru tespit edilmesini sağlayacak şekilde aralarındaki ticari işlemleri açıkça göstermek ve elde edilen ticari iletişim gelirin çeşidine göre yardımcı hesaplar açmak suretiyle ayrıntılı olarak düzenlerler.

Medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar ile ticari iletişim gelirin elde edilmesine aracılık yapanlar, Üst Kurul payının hesaplanmasına esas teşkil eden ticari iletişim gelirlerinin tespitine ilişkin olarak, Üst Kurul tarafından veya Maliye Bakanlığına bağlı vergi incelemesine yetkili elemanlar tarafından incelendikleri hallerde, incelemeyi yapanlarca istenilen bilgileri vermeye ve bunlarla ilgili defter ve belgeleri ibraz etmeye mecburdurlar.

Bilgi verme ve ibraz yükümlülüklerini süresi içinde yerine getirmeyen veya eksik yerine getiren medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar ile ticari iletişim gelirin elde edilmesine aracılık yapanlar hakkında, on bin Türk Lirası tutarında idari para cezası kesilir. Kesilecek ceza radyo kuruluşları hakkında yüzde elli oranında indirilerek uygulanır.³

Medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar ile ticari iletişim gelirin elde edilmesine aracılık yapanlar, incelemenin sağlıklı şekilde yürütülmesi için incelemeye yetkili olanlara gereken kolaylıkları sağlamak ve incelemeyle ilgili her türlü açıklamayı yapmakla mükelleftir. Denetimler sonunda ödenmediği tespit edilen Üst Kurul gelirleri genel hükümlere göre tahsil edilir."

4- YMM'LER ARACILIĞI İLE TASDİK RAPORU DÜZENLENMESİ

Yönetmelikte Üst Kurulun, ticari iletişim gelirlerinin ve buna isabet eden Üst Kurul paylarının doğru bir şekilde beyan edilip edilmediğinin denetimi ve kontrolü amacıyla 1.6.1989 tarihli ve 3568 sa-

³ 474 Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile kesilecek ceza, televizyon kanalları için 13.521,00 TL Radyo kanalları için 6.760,00 TL olarak tespit edilmiştir.

yılı Serbest Muhasebeci, Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu hükümleri çerçevesinde medya hizmet sağlayıcılardan yılda en az bir defa yeminli mali müşavir tasdik raporu isteyebileceği bilgisine yer verilmiştir.

Lisans tipleri veya beyan edilen yıllık ticari iletişim geliri büyüklüğü dikkate alınarak medya hizmet sağlayıcı kuruluşlarından, yeminli mali müşavir tasdik raporu düzenleme zorunluluğu bulunmayanları belirleme yetkisi Üst Kurula verilmiştir. Ancak Yeminli mali müşavir raporu düzenlettirme zorunluluğu bulunmayan medya hizmet sağlayıcı kuruluşların, her yıla ait bilanço ve gelir tablolarını mükellefi oldukları vergi dairelerinden tasdik ettirerek takip eden yılın Haziran ayı sonuna kadar Üst Kurula göndermeleri gerekmektedir.

İstenilen tasdik raporlarının belirtilen sürede gönderilmemesi halinde medya hizmet sağlayıcı kuruluş uyarılacak ve kendisine onbeş günlük süre verilecektir. Bu süre içerisinde yükümlülüğünü yerine getirmeyen kuruluş hakkında idari para cezası uygulanacak ve kuruluş hesaplarının denetlenmesi Maliye Bakanlığından talep edilecektir.

5- TİCARİ İLETİŞİM GELİRİNİN TESPİTİNE İLİŞKİN BİR ÖRNEK

Radyo ve televizyon kurumları genelde aşağıdaki sebeplerden biri ya da birkaçından dolayı Ticari İletişim Payından denetime tabi tutulmaktadır.

- YMM Tasdik Raporunun gönderilmemesi
- Bilanço Gelir Tablosunun Gönderilmemesi
- Beyanname Gönderilmemesi
- Kurumların Net Satışları ile Ticari İletişim Vergisi Matrahlarının Uyumsuzluğu

Radyo ve Televizyon kurumlarının defter ve belgeleri incelendiğinde ticari iletişim payını beyan dışı bırakmak amacıyla reklam gelirlerini başka ad altında (sponsorluk geliri, danışmanlık geliri vb.) kayıt altına aldıkları ve bu gelirleri ticari iletişim payına dahil etmedikleri görülmüştür.

Örnek:

Ulusal bazda radyo ve televizyon yayınları bulunan A Yayıncılık ve Reklam Hizmetleri Tic.A.Ş.nin 2016 yılına ilişkin defter ve belgeleri tetkik edilmiş olup kurumun 602. Diğer Gelirler Hesabına ait detayın aşağıdaki gibi olduğu tespit edilmiştir.

602.01. Reklam Gelirleri - 10.000.000,00

602.02. Sponsorluk Gelirleri - 15.000.000,00

Yapılan araştırmalar neticesinde kurumun aslında sponsorluk geliri bulunmadığı, ancak 15.000.000,00 TL tutarındaki Reklam Hizmet Gelirini Sponsorluk Geliri olarak kaydettiği görülmüştür. Kurumun Sponsorluk Geliri olarak kaydettiği faturaların dökümü aşağıdaki tabloda görüldüğü gibidir.

FATURA DÜZENLENEN FIRMA	FATURA TARİHİ	FATURA NEVİ	TUTAR	KDV	TOPLAM	KAYIT TARİHİ
X AŞ	31.01.2016	SPONSORLUK BEDELİ	1.000.000,00	80.000,00	1.180.000,00	31.01.2016
X AŞ.	28.01.2016	SPONSORLUK BEDELİ	1.200.000,00	216.000,00	1.416.000,00	28.02.2016
X AŞ.	28.01.2016	SPONSORLUK BEDELİ	1.000.000,00	180.000,00	1.180.000,00	28.02.2016
X AŞ.	26.01.2016	SPONSORLUK BEDELİ	3.000.000,00	540.000,00	3.540.000,00	31.03.2016
Y LTD. ŞTİ.	10.02.2016	SPONSORLUK BEDELİ	2.000.000,00	360.000,00	2.360.000,00	10.04.2016
Y LTD. ŞTİ.	13.02.2016	SPONSORLUK BEDELİ	900.000,00	62.000,00	1.062.000,00	20.04.2016
Y LTD. ŞTİ.	07.02.2016	SPONSORLUK BEDELİ	400.000,00	72.000,00	472.000,00	10.05.2016
Y LTD. ŞTİ.	31.02.2016	SPONSORLUK BEDELİ	2.000.000,00	360.000,00	2.360.000,00	31.07.2016
Z AŞ.	04.03.2016	SPONSORLUK BEDELİ	300.000,00	54.000,00	354.000,00	10.08.2016
Z AŞ.	13.03.2016	SPONSORLUK BEDELİ	1.200.000,00	216.000,00	1.416.000,00	20.08.2016
Z AŞ.	30.03.2016	SPONSORLUK BEDELİ	1.000.000,00	180.000,00	1.180.000,00	30.09.2016
Z AŞ.	05.03.2016	SPONSORLUK BEDELİ	1.000.000,00	180.000,00	1.180.000,00	10.10.2016
			15.000.000,00	2.700.000,00	17.700.000,00	

Çözüm:

Açıklamalardan anlaşılacağı üzere kurum Ticari İletişim Gelir (T.İ.G.) Payına ait matrahı aşındırmak için reklam gelirlerini sponsorluk geliri olarak kaydetmiştir. Bu sponsorluk gelirlerinin reklam geliri olarak değerlendirilmesi ve Ticari İletişim Gelir Payının yeniden hesaplanması gerekmektedir.

Kanun ve yönetmelikte aylık brüt ticari iletişim gelirlerinin, %3'ünün (20.08.2016 tarihinden itibaren %1,5) Üst Kurul payı olarak elde edildikleri ayı takip eden üçüncü ayın en geç 20'sine kadar Üst Kurul tarafından duyurulan banka hesabına ödeneceği ve Kurula ödenecek pay tutarlarının zamanında ödenmemesi halinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51. maddesine göre belirlenen gecikme zammı oranında hesaplanacak faizi ile birlikte tahsil edileceği belirtilmiştir.

Bu açıklamalar ışığında kurumun kayıt dışı bıraktığı T.İ.G. matrahı, payı ve gecikme zammı oranında bir faiz hesabına esas tarih aşağıdaki şekilde tespit edilmiştir.

2016	KAYIT DIŞI T.İ.G. MATRAHI (A)	HESAPLANAN T.İ.G. PAYI(B) B=A x 0,03	Gecikme Zammı Oranında Faiz Hesabına Esas Tarih (C)
Ocak	6.200.000,00	186.000,00	20.04.2014
Şubat	5.300.000,00	159.000,00	20.05.2014
Mart	3.500.000,00	105.000,00	20.06.2014
Toplam	15.000.000,00	450.000,00	

DÖNEM	2016
A- Reklam Gelirleri	10.000.000,00
B- Beyan Dışı Bırakılan Reklam Gelirleri	15.000.000,00
C- Toplam Reklam Gelirleri	25.000.000,00
D- Hesaplanan T.İ.G. Payı (C x 0,03)	750.000,00
E- Beyan Edilen T.İ.G. Payı	300.000,00
G- Beyan Dışı Bırakılan T.İ.G. Payı (D-E)	450.000,00

Kurum, sponsorluk geliri olarak kaydettiği reklam gelirlerini Gelir Tablosunda beyan edip, KDV beyanında dikkate aldığı için kurum hakkında Kurumlar Vergisi ve KDV açısından bir tenkit söz konusu olmayacaktır.

6- SONUÇ

Maliye Bakanlığının, RTÜK tarafından tahsil edilen Ticari İletişim Paylarına ilişkin gelirleri denetim yetkisi bulunmaktadır. Ancak Ticari İletişim Paylarına ilişkin tanzim edilen raporlar RTÜK'e gönderilmekte ve nihai takip yine RTÜK tarafından yapılmaktadır. Radyo ve televizyon kurumlarının Ticari İletişim Gelir Beyannamesini vermemesi, geç vermesi ya da reklam gelirlerini başka ad altında kayıtlamak suretiyle Ticari İletişim Gelir Matrahını noksan beyan etmesi durumunda kurumlar hakkında Kurumlar vergisi ve KDV açısından bir tenkit yapılmamakla beraber T.İ.G. matrahı yeniden düzenlenerek raporlar tanzim edilmektedir.

KAYNAKÇA

- 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun
- 474 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğ
- 3294 Sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu
- Medya Hizmet Sağlayıcı Kuruluşlarının Elde Ettiği Ticari İletişim Gelirlerinin Denetimi ve Bu Gelirler Üzerinden Alınacak Üst Kurul Paylarının Beyan ve Ödenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
- RTÜK 2016 yılı Faaliyet Raporu